

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 10.3.2005
COM(2005) 84 końcowy

**KOMUNIKAT KOMISJI
DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO**

Sprawozdanie z realizacji strategii leśnej UE

{SEC(2005) 333}

1. WSTĘP

Niniejszy komunikat jest odpowiedzią na wniosek Rady Europejskiej skierowany do Komisji w sprawie przedstawienia sprawozdania z realizacji strategii leśnej UE. Podczas przygotowywania sprawozdania, Komisja przeprowadziła szerokie konsultacje z Państwami Członkowskimi i zainteresowanymi stronami za pośrednictwem Stałego Komitetu ds. Leśnictwa, Grupy Doradczej ds. Leśnictwa i Korka, a także konsultacje z zainteresowanymi stronami poprzez Internet.

Niniejszy komunikat przedstawia najważniejsze wnioski z analizy i porusza pojawiające się kwestie, które mają wpływ na lasy i leśnictwo oraz przedstawia w zarysie możliwe działania na przyszłość. Dokument roboczy Komisji, załączony do niniejszego komunikatu, zawiera dokładny opis działań i przedsięwzięć wprowadzonych w życie w kontekście strategii leśnej UE w latach 1999–2004.

2. SEKTOR LEŚNY UE

Sektor leśny UE charakteryzuje się dużą różnorodnością pod względem typów lasu, powierzchni zalesionej i struktury własności oraz warunków społeczno-ekonomicznych. Łącznie, lasy i inne grunty leśne zajmują około 160 milionów ha, co stanowi 35% obszaru UE. Powierzchnia lasów stale się powiększa w efekcie programów zalesiania oraz dzięki naturalnej sukcesji roślinności.

Lasy UE są położone w środowiskach bardzo różnorodnych pod względem ekologicznym. Sięgają od wybrzeża borealnego po wybrzeże Morza Śródziemnego, i od terenów alpejskich po nizinne. Spośród wszystkich biotypów w Europie, lasy są siedliskiem największej liczby gatunków na kontynencie i spełniają ważne funkcje środowiskowe takie, jak zachowanie różnorodności biologicznej oraz ochrona wody i gleby. W przybliżeniu 12% obszarów leśnych zalicza się do lasów chronionych. Lasy mają wpływ na walory krajobrazowe i wartości kulturowe, stanowią zaplecze dla innych rodzajów działalności takich, jak rekreacja, łowiectwo i turystyka.

Około 60% lasów UE jest własnością prywatną i należy do około 15 milionów prywatnych właścicieli. Prywatne gospodarstwa leśne mają średnio powierzchnię 13 ha, ale znaczna część lasów będących własnością prywatną ma powierzchnię poniżej 3 ha.

UE jest jednym z największych producentów, handlowców i konsumentów produktów leśnych na świecie. W leśnictwie, przemyśle leśnym i branżach pokrewnych znajduje zatrudnienie około 3,4 milionów ludzi, którzy rocznie zapewniają produkcję o wartości około 356 miliardów EUR (2001). Średnia roczna produkcja drewna w UE osiąga poziom około 400 milionów m³, co stanowi nieco powyżej 60% rocznego przyrostu. Ekonomiczne i społeczne znaczenie leśnictwa w obszarach wiejskich jest zwykle niedoceniane, ponieważ często zajmują się nim osoby prowadzące działalność na własny rachunek lub małe przedsiębiorstwa, i jest ona zazwyczaj połączona z działalnością w innych sektorach gospodarki. Oprócz drewna i korka, lasy są źródłem innych produktów takich, jak żywica, rośliny lecznicze, grzyby i jagody.

Ochrona lasów jest przedmiotem nieustannej troski UE. Czynniki biotyczne i wypas zwierząt są głównymi przyczynami niszczenia lasów. Do innych istotnych czynników, które mają wpływ na lasy należą: zanieczyszczenie powietrza, burze i pożary lasów. Przepisy ustawodawstwa UE przyczyniły się do znacznej poprawy jakości powietrza, ale depozycja

zanieczyszczeń powietrza wciąż stanowi problem. W ostatnich latach silne burze spowodowały poważne zniszczenia na dużych obszarach lasów. Każdego roku pożary pochłaniają około 0,5 miliona ha lasów i innych gruntów leśnych, przede wszystkim w państwach położonych w rejonie Morza Śródziemnego.

W efekcie ostatniego rozszerzenia UE do 25 Państw Członkowskich zdecydowanie powiększył się sektor leśny, zarówno pod względem powierzchni obszaru lasów (o 20%) jak i potencjału produkcyjnego i ekologicznego. W wielu nowych Państwach Członkowskich przywrócono prawa własności i/lub sprywatyzowano grunty leśne oraz inne aktywa związane z lasami, w tym również niektóre formy działalności w zakresie gospodarki leśnej poprzednio prowadzone przez państwo. Jednakże, udział powierzchniowy lasów będących własnością publiczną jest w dalszym ciągu większy w 10 nowych Państwach Członkowskich niż w dawnej UE-15.

3. STRATEGIA LEŚNA UE

Rezolucja Rady z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie strategii leśnej Unii Europejskiej¹ ustanawia ramy dla działań dotyczących lasów, mających na celu wsparcie zrównoważonej gospodarki leśnej na gruncie koordynacji polityk leśnych Państw Członkowskich oraz polityk i inicjatyw Wspólnoty dotyczących lasów i leśnictwa. W strategii uwzględnia się zaangażowanie UE i jej Państw Członkowskich w międzynarodowe procesy, w szczególności Konferencję ONZ na temat Środowiska i Rozwoju (UNCED) w 1992 r. i następne konferencje oraz Ministerialną Konferencję na temat Ochrony Lasów w Europie (MCPFE)².

Strategia podkreśla znaczenie wielofunkcyjnej roli lasów i zrównoważonej gospodarki leśnej dla rozwoju społeczeństwa oraz wskazuje wiele kluczowych aspektów, które stanowią podstawę wprowadzenia jej w życie. Stwierdza się w niej, że polityka leśna należy do kompetencji Państw Członkowskich, ale że UE może wnieść swój wkład we wdrażanie zrównoważonej gospodarki leśnej poprzez wspólne polityki, zgodnie z zasadą pomocniczości i koncepcją współodpowiedzialności. Zwraca się w niej uwagę na realizację międzynarodowych zobowiązań i przestrzeganie zasad i zaleceń, poprzez narodowe lub regionalne programy leśne lub równoważne instrumenty, a także na czynny udział we wszystkich procesach międzynarodowych dotyczących lasów. Zaznacza się też potrzebę poprawy koordynacji, komunikacji i współpracy we wszystkich obszarach polityki mających związek z sektorem leśnym.

4. BILANS REALIZACJI

Uwarunkowania polityki leśnej UE zmieniły się znacznie począwszy od 1998 r., zarówno w następstwie decyzji bezpośrednio dotyczących sektora leśnego, jak i na skutek zmian w szerszych ramach politycznych.

Na światowym szczycie na temat zrównoważonego rozwoju (WSSD), który odbył się w Johannesburgu w 2002 r., na stałe włączono lasy w ramy zrównoważonego rozwoju. Na poziomie paneuropejskim w deklaracjach i rezolucjach czwartej konferencji ministerialnej na temat ochrony lasów w Europie (Wiedeń, 2003), sformułowano wspólne koncepcje i definicje, oraz określono wiele spójnych działań na rzecz ochrony i zrównoważonego gospodarowania zasobami leśnymi.

¹ Dz.U. C 56 z 26.2.1999, str. 1.

² Strasburg 1990, Helsinki 1993, Lizbona 1998 i Wiedeń 2003.

Na poziomie UE, ważnymi wydarzeniami, które wzmocniły politykę w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i mają wpływ na polityki leśne Państw Członkowskich są przyjęcie szóstego wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego w 2002 r. i przeprowadzenie reformy WPR w 2003 r.

Zmiany w szerszym kontekście politycznym obejmują przyjęcie Strategii Lizbońskiej i Goeteborskiej, a także rozszerzenie EU. I wreszcie, nowy Traktat Konstytucyjny, który jest na etapie ratyfikacji, nie przewiduje żadnych zmian w podejściu do polityki leśnej UE.

4.1. Międzynarodowa debata na temat polityki leśnej

Podczas światowego szczytu na temat zrównoważonego rozwoju omówiono wiele zagadnień dotyczących leśnictwa i potwierdzono, że zrównoważona gospodarka leśna może odgrywać kluczową rolę w realizacji szerszych celów, założeń i zasad uzgodnionych w Johannesburgu. Z uwagi na rolę lasów z punktu widzenia zrównoważonego środowiska i dużą liczbę osób ubogich, których egzystencja jest od lasów uzależniona, mają one ważne znaczenie dla osiągnięcia milenijnych celów rozwoju.

Wspólnota Europejska i jej Państwa Członkowskie odegrały aktywną rolę w Forum Leśnym Narodów Zjednoczonych (UNFF), które zostało ustanowione w 2000 r., i zaangażowało się we wdrażanie postanowień innych umów międzynarodowych, konwencji i protokołów takich, jak: UNFCCC³ i Protokół z Kioto, CBD⁴, UNCCD⁵, ITTO⁶ i CITES⁷. Niemniej jednak, mimo postępu, który dokonał się na poziomie międzynarodowym, w debacie na takie tematy, jak certyfikacja i egzekwowanie wykonania przepisów dotyczących lasów, w wielu częściach świata w dalszym ciągu utrzymują się wysokie wskaźniki wylesiania i degradacji lasów.

W odpowiedzi na rosnące zaniepokojenie społeczeństwa, Komisja Europejska podjęła się rozwiązania problemu nielegalnego wyrębu lasów, przyjmując plan działania w sprawie stosowania przepisów prawa leśnego, zarządzania i handlu (FLEGT)⁸, i ostatnio opracowując projekt aktu prawnego w sprawie FLEGT⁹.

Na poziomie paneuropejskim, Ministerialna Konferencja na temat Ochrony Lasów w Europie (MCPFE) stała się ugruntowanym procesem, w drodze którego państwa europejskie i Wspólnota Europejska opracowały kompleksowe wytyczne odnośnie do polityki leśnej, oraz wzmocniły koordynację i współpracę.

Ponadto w ramach wspólnych badań naukowych, prowadzonych zarówno w Europie, jak i na szczeblu międzynarodowym, zmobilizowano zasoby kompetencji państw europejskich i państw partnerskich, w celu gromadzenia potwierdzonej naukowo wiedzy i wykorzystania jej we wspieraniu wdrażania zaleceń powiązanych polityk.

4.2. Zrównoważona gospodarka leśna w UE

W okresie realizacji strategii, UE poczyniła postępy we wprowadzaniu nowych i ulepszonych instrumentów służących wspieraniu ochrony lasów i zrównoważonego gospodarowania lasami. Ta część sprawozdania zawiera podsumowanie osiągnięć w dziedzinie polityki leśnej na poziomie krajowym i działań dotyczących lasów, podejmowanych na poziomie Wspólnoty.

³ Ramowa Konwencja NZ w sprawie zmian klimatu.

⁴ Konwencja o różnorodności biologicznej.

⁵ Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia.

⁶ Międzynarodowa Organizacja Drewna Tropikalnego.

⁷ Konwencja o Handlu Gatunkami Zagrożonymi Wyginięciem.

⁸ KOM(2003) 251 wersja ostateczna.

⁹ KOM(2004) 515 wersja ostateczna.

4.2.1. *Krajowe programy leśne*

Osiągnięto znaczny postęp w przygotowywaniu i wdrażaniu krajowych programów leśnych (NFP – national forest programmes) w UE. Wspólne podejście do NFP zostało wypracowane w kontekście MCPFE, w celu ustanowienia społecznych i politycznych ram dla zrównoważonej gospodarki leśnej opartej na przejrzystym zarządzaniu z udziałem wszystkich zainteresowanych, oraz zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami dotyczącymi lasów.

NFP odnoszą się do takich zagadnień, jak funkcja produkcyjna lasów i efektywność ekonomiczna zrównoważonej gospodarki leśnej, wkład leśnictwa w rozwój obszarów wiejskich, ochrona i zwiększenie różnorodności biologicznej lasów, ograniczenie zmian klimatu, funkcje ochronne lasów i aspekty społeczne, rekreacyjne i kulturowe. Chociaż programy mają podobne cele, różnią się między sobą pod względem ukierunkowania, odzwierciedlając społeczno-ekonomiczne i ekologiczne zróżnicowanie europejskich lasów.

NFP również stanowią ramy odniesienia dla postępu w zakresie monitorowania wprowadzania w życie wspólnotowych środków i inicjatyw dotyczących lasów oraz pomiaru i oceny wartości dodanej poszczególnych działań Wspólnoty w tym obszarze.

Państwa w swoich NFP podkreślają potrzebę poprawy współpracy międzysektorowej. Należy w dalszym ciągu podejmować starania mające na celu zapewnienie, aby krajowe programy leśne były w pełni uwzględniane w krajowych strategiach zrównoważonego rozwoju, uwzględniały wszystkie odpowiednie kwestie i cieszyły się poparciem wszystkich zainteresowanych stron.

4.2.2. *Działania Wspólnoty na rzecz wsparcia zrównoważonej gospodarki leśnej*

Działania Wspólnoty podejmowane w celu wspierania zrównoważonej gospodarki leśnej obejmują kilka głównych dziedzin: rozwój obszarów wiejskich, ochrona i monitorowanie lasów, różnorodność biologiczna, zmiana klimatu, produkty leśne, certyfikacja lasów, badania naukowe, informacja i komunikacja dotycząca lasów, leśny materiał reprodukcyjny i zdrowie roślin.

Polityka w zakresie rozwoju obszarów wiejskich jest głównym instrumentem wdrażania strategii leśnej UE na poziomie Wspólnoty. Wspólnotowe wsparcie finansowe na rzecz środków leśnictwa w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich wynosi 4,8 miliardów EUR na lata 2000–2006 (blisko 10% budżetu przeznaczanego na rozwój obszarów wiejskich). Polityka UE w zakresie rozwoju obszarów wiejskich opiera się na zintegrowanym podejściu terytorialnym, którego podstawą jest uznawanie współzależności polityk sektorowych i horyzontalnych, akceptowanie regionalnych i lokalnych odrębności i priorytetów oraz nacisk na czynne zaangażowanie i udział lokalnych społeczności.

Propozycja Komisji dotycząca wzmocnienia polityki UE w zakresie rozwoju obszarów wiejskich w okresie 2007–2013¹⁰ stanowi podstawę dla pełniejszego włączenia leśnictwa do rozwoju obszarów wiejskich. Jednym ze sposobów realizacji tego celu będzie zwiększenie spójności programów dotyczących rozwoju obszarów wiejskich i krajowych programów leśnych, wymiana informacji i stosowanie najlepszych praktyk w wykorzystaniu środków dotyczących leśnictwa oraz poprawa w sferze monitorowania i oceny środków dotyczących leśnictwa w odniesieniu do szerszych celów polityki rozwoju obszarów wiejskich.

¹⁰ KOM(2004) 490 wersja ostateczna.

Wspólnotowe środki dotyczące wspierania ochrony przeciwpożarowej lasów¹¹ i ochrony przed zanieczyszczeniem powietrza¹² dostarczyły wielu informacji i wskazały działania, które należy podjąć. Te działania przyczyniły się do rozwoju współpracy między państwami UE w wymienionych obszarach. Mimo to zanieczyszczenie powietrza i pożary lasów w dalszym ciągu są istotnym problemem. Ostatnio Komisja powołała grupę ekspertów, której zadaniem jest analiza możliwości zapobiegania pożarom lasów na poziomie Wspólnoty i formułowanie zaleceń dotyczących przyszłych działań. Ponadto rozporządzenie dotyczące monitorowania wzajemnego oddziaływania lasów i środowiska naturalnego (Forest Focus)¹³, przyjęte w 2003 r., przewiduje możliwość stworzenia w UE kompleksowego i zintegrowanego systemu monitorowania lasów, włącznie z określeniem nowych parametrów dotyczących gleby, różnorodności biologicznej i zmiany klimatu. Taki system mógłby ostatecznie również odnosić się do społeczno-ekonomicznych aspektów lasów i leśnictwa i prowadzić do lepszej integracji krajowych baz danych dotyczących lasów z obejmującym całą UE systemem monitorowania i sprawozdawczości. Kryteria i wskaźniki zrównoważonej gospodarki leśnej, wypracowane w kontekście MCPFE, powinny być tu również wzięte pod uwagę.

Ważnym dokonaniem UE w obszarze ochrony różnorodności biologicznej jest wdrożenie sieci Natura 2000. Wiele Państw Członkowskich dostosowało wytyczne odnośnie do gospodarowania lasami w taki sposób, by sprzyjać ochronie różnorodności biologicznej i wspierać świadczenie usług środowiskowych poprzez gospodarkę leśną. Ekologicznie reprezentatywna sieć ochrony lasów, stworzona w ramach programu Natura 2000, i równoczesne wspieranie zwiększenia różnorodności biologicznej w lasach użytkowych są prawdopodobnie najlepszym sposobem osiągnięcia celów w zakresie różnorodności biologicznej. Niemniej jednak, w dalszym ciągu pozostaje aktualna kwestia potrzeby tworzenia map, badania i monitorowania różnorodności biologicznej lasów, zarówno w obrębie obszarów objętych ochroną, jak i poza nimi.

Chociaż rola sektora leśnego w ograniczeniu zmian klimatu została potwierdzona zasadami ujętymi w Protokole z Kioto uzgodnionym od czasu przyjęcia strategii, opracowanie specjalnych środków dotyczących sekwestracji węgla, włącznie z zalesianiem i ponownym zalesianiem, przebiega wolniej niż się spodziewano. Drewno może stanowić ważne źródło energii z biomasy dla równoważenia emisji ze spalania paliw kopalnianych, zgodnie z dyrektywami UE w sprawie odnawialnych źródeł energii EU, oraz jako materiał przyjazny dla środowiska. W UE nie wykorzystano jeszcze w pełni potencjału biomasy do celów energetycznych i należy zapewnić, że przy jej zagospodarowywaniu nie powstaną zakłócenia konkurencji. W przyszłości drewno może również odegrać ważną rolę jako rezerwuuar węgla.

Pojawia się także potrzeba oceny wpływu zmian klimatu na ekosystemy leśne i opracowania środków mających na celu dostosowanie się do tego wpływu. W przyszłości trzeba będzie wziąć pod uwagę nie tylko środki ograniczające (redukcja emisji gazów szklarniowych), lecz także środki dostosowawcze (przystosowanie lasów do zmian klimatu).

Podjęto szeroki zakres działań dotyczących większego wykorzystania drewna i konkurencyjności przemysłu leśnego i branż pokrewnych w kontekście komunikatu w sprawie stanu konkurencyjności przemysłu leśnego i branż pokrewnych, przyjętego w 1999 r. Niedawno Komisja zakończyła ocenę tego komunikatu. W jednym z wniosków z tej oceny stwierdza się, że europejscy konsumenci powinni być lepiej poinformowani o zaletach drewna pochodzącego z lasów, w których prowadzi się zrównoważoną gospodarkę, jako

¹¹ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2158/92.

¹² Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3528/86.

¹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 2152/2003.

odnawialnego i przyjaznego dla środowiska materiału, i że istnieje potrzeba stworzenia środowiska, w obrębie którego przemysł leśny będzie miał możliwość poprawienia swojej konkurencyjności i zwiększenia wykorzystania drewna.

Certyfikacja jest jednym z narzędzi zachęcania do prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej i sprzyja kształtowaniu skłonności konsumentów do dawania pierwszeństwa produktom z drewna pochodzącego z lasów objętych zrównoważoną gospodarką. Dotychczas certyfikacja rozwijała się jako narzędzie sektora prywatnego, oparte na zasadach rynkowych, przy ograniczonej regulacyjnej ingerencji organów publicznych.

Znaczące wysiłki w zakresie badań naukowych podjęto w obrębie Wspólnotowych Ramowych Programów Badań Naukowych i programu COST¹⁴ na rzecz wspierania i dalszego rozwoju zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zwiększenia konkurencyjności sektora leśnego. Sektor leśny powinien w sposób proaktywny przyczynić się do realizacji celów lizbońskich. Dlatego niezbędne jest strategiczne myślenie w całym sektorze, poparte szeroką i długoterminową wizją określającą zakres priorytetowych badań naukowych dotyczących leśnictwa.

Na bazie rezultatów projektu pilotażowego, Komisja podjęła działanie przygotowawcze na rzecz stworzenia w 2004 r. internetowej platformy informacyjnej i komunikacyjnej poświęconej zagadnieniom lasów. Temu działaniu powinna towarzyszyć analiza szczególnych wymagań użytkowników i ocena ograniczeń związanych z istniejącymi krajowymi źródłami danych.

Zdrowie roślin i jakość leśnego materiału reprodukcyjnego mają zasadnicze znaczenie dla zdolności produkcyjnej lasów w UE. W ciągu ostatnich kilku lat przyjęto przepisy prawne w tym zakresie, w celu zapewnienia bardziej zharmonizowanego wdrożenia wielu kluczowych aspektów prawodawstwa UE dotyczącego obrotu leśnym materiałem reprodukcyjnym.

Nie tylko przywóz żywych roślin, lecz także drewna z państw trzecich do Wspólnoty stanowi poważne zagrożenie wprowadzenia organizmów szkodliwych i chorób. W 2004 r. do już istniejącego *acquis* włączono bardziej rygorystyczne przepisy w celu odniesienia się do tych zagrożeń.

4.3. Koordynacja, komunikacja i współpraca

W czasie wdrażania strategii, koordynacja z Państwami Członkowskimi i konsultacje z zainteresowanymi stronami były prowadzone za pośrednictwem istniejących struktur administracyjnych, w szczególności poprzez komitety zarządzające i konsultacyjne, które doradzają Komisji, wydają opinie i wspierają wymianę informacji.

Stały Komitet ds. Leśnictwa sprawował swoją funkcję zarządzającą w odniesieniu do określonych rozporządzeń w sprawie ochrony i monitorowania lasów. Komitet odgrywał również ważną rolę jako forum konsultacyjne *ad hoc* w sprawach zagadnień dotyczących lasów. Regularna wymiana informacji, współpraca i koordynacja ze stronami zainteresowanymi leśnictwem odbywała się za pośrednictwem Grupy Doradczej ds. Leśnictwa i Korka, oraz Komitetu Doradczego ds. Polityki Wspólnoty w zakresie Leśnictwa i Przemysłu Leśnego.

Ważny krok podjęto w końcu 2001 r., kiedy Komisja powołała specjalny zespół do spraw leśnictwa, złożony z przedstawicieli wszystkich służb Komisji (Inter-Service Group on

¹⁴ Europejska współpraca w dziedzinie badań naukowych i technicznych.

Forestry), w celu lepszego skoordynowania działań dotyczących lasów, podejmowanych przez różne służby odpowiedzialne za odpowiednie polityki Wspólnoty.

W odniesieniu do areny międzynarodowej, Państwa Członkowskie i Komisja uzgadniają swoje stanowiska przed spotkaniami międzynarodowymi, których przedmiotem są zagadnienia związane z lasami, w ramach Grupy Roboczej ds. Lasów, powołanej przez Radę. Ta grupa robocza zajmuje się również polityką Wspólnoty w zakresie lasów i inicjatywami legislacyjnymi o wymiarze globalnym, w tym między innymi inicjatywą FLEGT.

Obok tych działań, Państwa Członkowskie i zainteresowane strony nieustannie zgłaszały wnioski w sprawie przeglądu podstawowych struktur koordynacji, komunikacji i współpracy, w związku z nowymi wyzwaniami i zmieniającym się kontekstem politycznym.

5. ROZWIĄZANIA NA PRZYSZŁOŚĆ – PLAN DZIAŁANIA UE NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEJ GOSPODARKI LEŚNEJ

Generalnie, podstawowe zasady i elementy określone w 1998 r. i ujęte w strategii leśnej UE obowiązują w dalszym ciągu: zrównoważona gospodarka leśna i wielofunkcyjna rola lasów pozostają ogólnymi wspólnymi zasadami; krajowe programy leśne stwarzające odpowiednie ramy dla wdrożenia tych zasad; oraz powszechne uznawanie rosnącej potrzeby uwzględnienia globalnych i międzysektorowych zagadnień w polityce leśnej.

Doświadczenia zdobyte w czasie wdrażania strategii wskazują, że lasy i leśnictwo mogą przyczynić się do osiągnięcia celów lizbońskich w zakresie trwałego wzrostu gospodarczego i konkurencyjności, oraz celów goeteborskich dotyczących ochrony wielkości i jakości bazy zasobów naturalnych. Jednakże dla utrzymania i maksymalizacji tego wkładu w przyszłości, strategia i proces jej wdrażania muszą zostać osadzone w nowo powstającym kontekście politycznym.

Po pierwsze, nawet jeżeli różne środki wdrożone w ciągu ostatnich lat doprowadziły do postępu w zrównoważonym gospodarowaniu lasami, konkurencyjności i ekonomicznej żywotności gospodarki leśnej w UE – dzięki podejściu opartemu na wielu celach: ekonomicznym, społecznym i środowiskowym – wciąż stoi ona wobec wyzwań w kontekście otwartego i światowego rynku. Większość właścicieli lasów ma niewielkie możliwości do realizacji ekonomii skali. Właściciele lasów dostarczają społeczeństwu szeroki asortyment towarów i usług, chociaż wciąż w znacznym stopniu traktują sprzedaż drewna jako główne źródło przychodów. By zaspokoić rosnące zainteresowanie społeczeństwa gospodarką leśną w zakresie środowiskowych i społecznych korzyści konieczna jest, w wielu wypadkach zmiana w praktykach gospodarowania, które mogą przyczynić się do zmniejszenia ekonomicznej żywotności leśnictwa. Jeżeli tradycja leśnictwa służącego wielu celom w UE ma zostać podtrzymana, należy w przyszłości zająć się tymi zagadnieniami.

Po drugie, ponieważ strategia leśna UE opiera się na zasadzie pomocniczości i współodpowiedzialności, jest wiele polityk i inicjatyw UE, które mają wpływ na lasy i leśnictwo. Istnieje zatem potrzeba wzmocnienia spójności między politykami UE, jak i koordynacji działań podejmowanych przez Komisję i Państwa Członkowskie, oraz wypracowania odpowiednich mechanizmów monitorowania wdrażania tej strategii, tak, by różne funkcje lasów i ich związki z innymi politykami były traktowane w sposób spójny w procesie tworzenia polityki.

Po trzecie, wszystkie zainteresowane strony, których dotyczą zagadnienia lasów i leśnictwa, podkreślają potrzebę właściwego zarządzania na rzecz ochrony lasów i zrównoważonej gospodarki leśnej. Podejście do tworzenia polityki i jej wdrażania, polegające na uczestnictwie

i współpracy, jest warunkiem koniecznym właściwego zarządzania. Istnieje potrzeba przeglądu i wzmocnienia struktur konsultacyjnych w leśnictwie na poziomie wspólnotowym i krajowym, w celu osiągnięcia przejrzystości w procesie podejmowania decyzji i ułatwienia dialogu strukturalnego ze wszystkimi zainteresowanymi stronami.

I wreszcie ostatnia kwestia, choć nie mniej ważna. Globalne znaczenie lasów dla trwałego rozwoju, w tym również w wymiarze zmian klimatu i różnorodności biologicznej jest coraz bardziej dostrzegane. UE powinna w dalszym ciągu zdecydowanie wspierać międzynarodowe zobowiązania na rzecz zrównoważonego gospodarowania lasami na poziomie ogólnosiwiatowym. W tym względzie, decyzje w sprawie międzynarodowego porozumienia w sprawie lasów, które zostaną podjęte na piątej sesji UNFF w maju 2005 r., będą istotne.

Tworząc ramy odniesienia dla polityk mających związek z lasami, inicjatyw i działań, strategia leśna UE wpłynęła na zmianę sposobu prowadzenia dyskusji na temat zagadnień dotyczących lasów. Jednakże w związku ze zmianami w kontekście politycznym na przyszłość potrzebne jest bardziej spójne i proaktywne podejście do zarządzania zasobami leśnymi Unii.

Takie podejście powinno opierać się na wspólnej wizji sektora leśnego UE i wspólnym rozumieniu wkładu, jaki mogą wnieść lasy i leśnictwo w funkcjonowanie nowoczesnego społeczeństwa. Powinno ono uwzględniać zestaw jasno określonych celów, które mogą stworzyć podstawę regularnego monitorowania i oceny sytuacji, łączenia tematycznych, horyzontalnych i międzysektorowych inicjatyw dotyczących polityki na poziomie Wspólnoty i krajowym w ustrukturyzowanych ramach, w celu lepszej i bardziej skutecznej koordynacji i konsultacji, oraz wspierania przepływu informacji między zainteresowanymi stronami.

Komisja jest przekonana, że plan działania UE na rzecz zrównoważonej gospodarki leśnej może takie ramy stworzyć. Może on stać się niezbędnym bodźcem do przekształcenia strategii leśnej UE w dynamiczny proces, stwarzający możliwości reagowania na pojawiający się nowy kontekst polityczny i osiągania efektów zgodnych ze Strategiami Lizbońską i Goeteborską.

W związku z powyższym po dokonaniu przeglądu realizacji strategii leśnej UE Komisja wnioskuję, by Rada Europejska:

1. opracowała plan działania UE na rzecz zrównoważonej gospodarki leśnej, który powinien stworzyć spójne ramy dla realizacji działań dotyczących lasów i służyć jako instrument koordynacji działań podejmowanych przez Wspólnotę i polityk leśnych Państw Członkowskich. Lista działań, które należy podjąć na poziomie Wspólnoty i krajowym powinna obejmować między innymi następujące elementy i dziedziny: zagadnienia społeczno-ekonomiczne (konkurencyjność leśnictwa, wycena społecznych i środowiskowych towarów i usług); zagadnienia dotyczące środowiska naturalnego (zmiana klimatu, pożary lasów, woda, ochrona różnorodności biologicznej); wykorzystanie drewna jako źródła energii; informowanie o drewnie jako odnawialnym i przyjaznym dla środowiska źródle energii; kwestie dotyczące zarządzania; działania horyzontalne (badania naukowe, szkolenie, dane statystyczne dotyczące lasów, monitorowanie); oraz koordynacja, komunikacja i współpraca. Należy również zająć się wymiarem międzynarodowym tych zagadnień;
2. dokonała przeglądu aktualnych wspólnotowych środków i praktyk służących ułatwianiu koordynacji, komunikacji i współpracy między różnymi sektorami politycznymi, które mają wpływ na leśnictwo, w świetle coraz bardziej kompleksowego charakteru polityki leśnej i procesów podejmowania decyzji. Ten przegląd będzie również dotyczył decyzji Rady (89/367/EWG) z 29 maja 1989 r.

ustanawiającej Stały Komitet ds. Leśnictwa¹⁵, i roli, jaką ten organ powinien spełniać we wdrażaniu planu działania.

Komisja wnioskuję o przedstawienie planu działania w 2006 r.

¹⁵ Dz.U L 165 z 15.6.1989, str. 14.